

Til lovforslag nr. L 67. Betænkning afgivet af arbejdsmarkedsudvalget den 6. december 1985

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

(Forhøjelse af bidrag m.v.)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til arbejdsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Udvalget har modtaget en skriftlig henvendelse fra Dansk Arbejdsgiverforening.

Herefter indstiller et *flertal* (det konservative folkepartis, venstres, det radikale venstres, centrum-demokraternes og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af arbejdsministeren stillede og af flertallet tiltrådte ændringsforslag.

Et *mindretal inden for flertallet* (det radikale venstres medlem af udvalget) udtrykker stor tilfredshed med, at den uretfærdighed, som blev begået af den socialdemokratiske regering over for en række efterlønsmodtagere ved gennemførelsen af den fælles omregningssats, nu fjernes.

Et *mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Mindretallet finder det urimeligt, at regeringen og det radikale venstre bevidst vil lade dem, der i forvejen er ramt hårdt af krisens problemer – de arbejdsløse og efterlønsmodtagerne – belaste med yderligere forhøjelse af kontingent til arbejdsløshedsforsikring.

Vedtages lovforslaget, vil det hårdest ramme den gruppe, som har haft størst real-lønsnedgang i den periode, regeringen og det radikale venstre har ført sin omvendte Robin

Hood-politik. Reallønsnedgangen har for de udsatte grupper været på ca. 20 pct.!

Mindretallet må på det kraftigste tage afstand fra det ændringsforslag, de radikale har presset regeringen til at fremsætte.

Ændringsforslaget er et klart udtryk for den asociale holdning, flertallet ønsker fremmet i Danmark.

Forslagets gennemførelse vil betyde, at efterlønsmodtagere, som ud over den udbetalte efterløn skal kunne oppebære en ret til pension, skal have forøget deres indkomst med indtil kr. 40.000.

For at finansiere denne merudgift har flertallet foreslået, at medlemmer af A-kasserne skal betale. Det gælder også arbejdsløse og efterlønsmodtagere, som maksimalt vil kunne få udbetalt kr. 105.000. Det skal selvfølgelig bemærkes, at denne merydelse skal betales, for at efterlønsmodtagere med ret til pension med en indtægt på ca. kr. 130.000 skal kunne få forhøjet indkomsten indtil kr. 170.000. Man tager altså fra de dårligst stillede for at give til de bedre stillede.

Det radikale venstre udtalte ved 1. behandling af lovforslaget, at man ønskede denne ordning gennemført, fordi personer, der er gået på efterløn før 1. januar 1983, har disponeret i henhold til de gældende regler. Efter disse ville de kunne få udbetalt de beløb, som ændringsforslagets gennemførelse vil betyde.

Flertallet har ikke den samme sympati for de dårligst stillede efterlønsmodtagere. Disse medborgere er også gået på efterløn i tiltro

til, at folketinget ikke med tilbagevirkende kraft ville forringe deres forhold.

Det er mindretallets opfattelse, at det virker socialt skævt, at flertallet kun vil fjerne urimeligheder for en bedre stillet gruppe af efterlønsmodtagere.

Der burde have været rettet op for alle grupper, som er gået på efterløn i god tro til de regler, der var gældende på det tidspunkt, de besluttede at indtræde i efterlønsordningen.

Regeringen og det radikale venstre har som bekendt fjernet reguleringen af dagpengene. Det betyder, at personer, som gik på efterløn før 1. januar 1983, har fået deres købekraft forringet med 8 pct. Det fremgår af ministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1 til forslag til folketingsbeslutning om regulering af efterløns- og dagpengesatser (B 10), som er fremsat af socialdemokratiet. Denne besvarelse samt arbejdsministerens besvarelse af et skriftligt spørgsmål fra udvalget vedrørende omregningssatsen er på mindretallets anmodning medtaget som bilag til denne betænkning.

Hvis der tages udgangspunkt i, hvorledes efterlønsatsen ville have været, hvis ikke reguleringen var ophørt, har købekraftstilbagegangen for almindelige efterlønsmodtagere været på ca. 12 pct.

Mindretallet finder, at denne tilkendegivelse fra regeringspartierne og det radikale venstre er udtryk for grov foragt for de mennesker, som er hårdt ramt af den førte politik, og mindretallet vil stemme imod både ændringsforslag og lovforslaget ved 3. behandling.

Et andet mindretal (socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) mener, at en forhøjelse af bidraget til efterlønsordningen skal ses i sammenhæng med en regulering af dagpenge og efterløn. Der er ikke foretaget regulering siden 1982, hvilket har medført et fald i realværdien af dagpenge og efterløn på 14 pct. ifølge regeringens egne tal. Derfor ville der være rimelig grund til at forhøje satserne. Dette kan der desværre ikke samles flertal for på nuværende tidspunkt. Af den grund kan mindretallet ikke indstille lovforslaget til vedtagelse, men indstiller det derimod til *forkastelse* ved 3. behandling.

Ændringsforslagene, som arbejdsministeren har fremsat, og som regeringspartierne

og det radikale venstre støtter, kan mindretallet heller ikke stemme for.

Mindretallet er enig i, at der er visse grupper, der med rette kan påberåbe sig, at de er blevet stillet ringere end forventet tidligere; dette ville mindretallet sådan set gerne rette op på. Men ikke på den helt urimelige måde, der her er foreslået, nemlig at det udelukkende er lønmodtagernes del af finansieringen, der skal stige, men ikke arbejdsgivernes. Dertil kommer, at lønmodtagernes andel jo ikke falder igen, når den påberåbte urimelighed er løst. Det er efter mindretallets mening klart vist i lovforslaget og i ændringsforslaget, at lønmodtagerne stadig er dem, der skal betale mere for lavere ydelse, hvilket vi ikke finder rimeligt.

Et tredje mindretal (venstresocialisternes medlem af udvalget) skal med følgende bemærkninger indstille lovforslaget og ændringsforslagene til *forkastelse*.

Medlemsbidraget er allerede steget fra 1.079 kr. til 2.345 kr. i perioden 1982-1985, samtidig med at de maksimale dagpenge har været frosset fast.

Dette har ifølge arbejdsministeren betydet, at dagpengemaksimums købekraft i samme periode er faldet med ca. 14 pct.! Nu påberåber regeringen sig det såkaldte nettofinansieringsprincip for efterlønsordningen som legitimation for endnu en forhøjelse. Men tingene hænger sammen. Og mindretallet tager skarpt afstand fra stadigt forhøjede medlemsbidrag og fastfrosne dagpenge, idet mindretallet ser dette som en uhyggelig snigende privatisering af finansieringen af dagpengene.

Hvad angår ændringsforslagene om en forhøjelse til 7,35 gange højeste dagpengesats i stedet for 7,25 som først udtænkt, skal mindretallet udtale, at det erkender, at grupper af efterlønsmodtagere, som samtidig modtager pension, er blevet ramt på grund af indførelse af en fælles omregningssats. Mindretallet mener, at HKs forslag om en overgangsordning i forbindelse med de nye regler for fastsættelse af omregningssatsen var noget, der burde have været set nærmere på. Men mindretallet kan ikke gå ind for, at en gruppe af efterlønsmodtagere nu skal have mulighed for efterbetaling finansieret af øvrige A-kassemedlemmer, hvoraf mange, og i alle tilfælde alle arbejdsløse, har langt dårlig-

gere økonomiske vilkår end den gruppe, forslaget vil tilgodese. Vi går ikke ind for at tage fra de fattige og give til de mere velhavende og lidt mindre fattige.

Ministeren afviste i sin tid HKs forslag med begrundelsen, at efterlønsadministrationen ikke burde belastes med specielle overgangsordninger. Men ministeren har i forbindelse med ændringsforslagene end ikke gjort sig den ulempe at spørge A-kassernes Samvirke om, hvilke administrative konsekvenser ændringsforslaget om efterbetaling har for de enkelte kasser. Med hensyn til bemærkningerne til ændringsforslagene skal mindretallet i øvrigt udtale sin forundring over, at der til nr. 2 står, at den fælles omregningssats har betydet en indtægtsnedgang på op til 40.000 kr. årligt. Man kan let få det indtryk, at en sådan indtægtsnedgang er det almindelige. I et svar til arbejdsmarkedsudvalget erkender ministeren, at der formentlig er tale om ekstraordinære forhold, og at den gennemsnitlige indtægtsnedgang er skønnet til ca. 10.000 kr. årligt. At slynge tal ud i luften på den måde grænser til grov manipulation.

Ændringsforslag

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af et flertal (KF, V, RV, CD og KrF):

Til § 1

1) Nr. 3 affattes således:

»3. I § 76, stk. 1, 1. pkt., ændres »7 gange« til: »7,35 gange«.

2) Efter nr. 5 indsættes som nyt nummer: »01. Efter § 115 indsættes som ny paragraf:

»§ 116. En efterlønsmodtager, der i perioden 1. januar 1983–1. januar 1986 har fået foretaget fradrag i efterlønnen på grund af pensionsindtægter, kan få eftergivet en del af dette fradrag, hvis:

- a) medlemmet er gået på efterløn før den 1. januar 1983 og
- b) den omregningssats, der var gældende i medlemmets kasse før den 1. januar 1983, var højere end 63,66 kr. i timen.

Stk. 2. Det beløb, der kan eftergives, er forskellen mellem:

- a) det faktisk foretagne fradrag i perioden 1. januar 1983–1. januar 1986 og
- b) fradraget beregnet på grundlag af den omregningssats, der var gældende i medlemmets kasse før den 1. januar 1983.

Stk. 3. Efterbetaling sker efter personlig ansøgning fra medlemmet. Alle efterlønsmodtagere, der den 1. januar 1983 opfyldte betingelserne i stk. 1, kan indgive ansøgning til medlemmets daværende arbejdsløshedskasse. Efterlønsmodtagere, som er trådt ud af ordningen, eller som er gået på folkepension, kan ansøge om efterbetaling for den del af perioden, de har fået udbetalt efterløn.

Stk. 4. Medlemmet skal i ansøgningen dokumentere størrelsen af den udbetalte pension i perioden 1. januar 1983–1. januar 1986, ellers kan ansøgningen afvises.

Stk. 5. For efterlønsmodtagere, som er omfattet af stk. 1, og som efter 1. januar 1986 får udbetalt pension, der skal fradrages i efterlønnen, skal fradraget fortsat ske på grundlag af den omregningssats, der blev anvendt før 1. januar 1983. Hvis den fælles omregningssats, således som den fastsættes af direktøren for arbejdsløshedsforsikringen, er højere, anvendes denne sats. Dette gælder, indtil medlemmet træder ud af efterlønsordningen.«

Bemærkninger

På baggrund af det ønske, som det radikale venstre fremsatte under 1. behandling af nærværende lovforslag, foreslår regeringen, at de efterlønsmodtagere, der er gået på efterløn før 1. januar 1983, og som har haft en indtægtsnedgang som følge af indførelsen af den fælles omregningssats den 1. januar 1983, får dækket dette økonomiske tab. Det drejer sig om efterlønsmodtagere, som har fået foretaget fradrag i efterlønnen på grund af pensionsindtægter.

Regeringen finder det rimeligt, at der ydes en kompensation til de efterlønsmodtagere, som havde indrettet sig på et vist indtægtsniveau i form af en kombination af efterløn og pensionsindtægter, og hvis indtægtsniveau er blevet væsentligt forringet på grund af den fælles omregningssats.

Merudgiften foreslås dækket ved en ekstraordinær forhøjelse af medlemsbidraget på

ca. 34 kr. om året ud over den regulering, der allerede er foreslået.

Til nr. 1

Ved ændringsforslaget sker der en forhøjelse af medlemsbidraget med 0,10 gange dagpengenes størrelse set i forhold til det fremsatte lovforslag. Forslaget skal dække merudgifterne ved forslaget om ændring af omregningssatsen for visse efterlønsmodtagere. Merudgifterne ved dette ændringsforslag forudsættes dækket af medlemmerne og skønnes at udgøre ca. 95 mill. kr., såfremt alle berettigede indgiver ansøgning. Merindtægterne ved forhøjelse i 1986 og 1987 vil dække disse merudgifter. Der henvises i denne forbindelse til bemærkningerne i det fremsatte lovforslag om, at finansieringsspørgsmålet (vedrørende efterlønnen) i øvrigt vil blive overvejet i udvalget om supplerende dagpenge og fejludbetalinger, idet dette udvalg også skal overveje forslag til et ændret finansieringssystem for arbejdsløshedsforsikringen.

Til nr. 2

Forslaget får betydning for de efterlønsmodtagere, som samtidig har en pensionsindtægt, som medfører fradrag i efterlønnen.

Fradraget i efterlønnen foretages ved, at pensionsindtægten omregnes til et antal timer ved hjælp af en særlig omregningssats. Der udbetales så efterløn for de resterende timer.

Indtil 1. januar 1983 svarede omregningssatsen i de fleste arbejdsløshedskasser til den gennemsnitlige timeløn inden for de pågældende kassers områder.

Ved arbejdsdirektoratets bekendtgørelse nr. 138 af 31. marts 1982 om fastsættelse af en omregningssats blev der fastsat en omregningssats, der var fælles for alle kasser.

Omregningssatsen svarer til timelønnen for en faglært arbejder inden for håndværk og industri i hele landet.

Der bliver således foretaget samme fradrag i efterlønnen for samme pension, uanset hvilken kasse man er medlem af.

For de efterlønsmodtagere, som før 1. januar 1983 havde en høj omregningssats, har ændringen betydet en indtægtsnedgang på op til 40.000 kr. årligt.

Efterlønsmodtagere, som gik på efterløn før offentliggørelsen af bekendtgørelsen om den fælles omregningssats, har ikke haft mulighed for at forudse denne indtægtsnedgang.

Efter forslaget sker efterbetalingen efter personlig ansøgning fra medlemmet, som selv skal dokumentere størrelsen af den udbetalte pension.

For efterlønsmodtagere, som er omfattet af ordningen, og som stadig får udbetalt pension, skal fradraget fortsat ske på grundlag af den omregningssats, medlemmet havde før 1. januar 1983. Der sker ingen regulering af denne sats, men hvis den fælles omregningssats, der fastsættes af direktoratet for arbejdsløshedsforsikringen, overstiger dette beløb, anvendes den fælles sats.

Flemming Jensen (KF) fmd. Henning Andersen (KF) Bo Kristensen (KF)

Jette Thomsen (KF) Jens Peter Jensen (V) Tørnæs (V) Bente Juncker (CD)

Kofod-Svendsen (KrF) Jytte Andersen (S) Sonja Mikkelsen (S) Bakholt (S)

Søren B. Jørgensen (S) nfmd. Kaj Poulsen (S) Lilli Gyldenkilde (SF)

Ole Henriksen (SF) Elisabeth Bruun Olesen (VS) Lone Dybkjær (RV)

Partierne FP og FD havde ikke medlemmer i udvalget.

Bilag I

ARBEJDSMINISTERIET

December 1985

Et af udvalgets spørgsmål til arbejdsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål:

Ministeren bedes oplyse om den realforringelse af dagpenge- og efterlønssatser, som er sket siden oktober 1982.

Svar:

Spørgsmålet kan belyses ved købekraftsudviklingen for højeste dagpengesats.

	Dagpenge maksimum	Til rådighed efter skat og betaling af medlemsbidrag		Forbrugerprisindeks	Indeks for købekraften
	kr. årligt	kr. årligt	indeks	1982 = 100	
1980	99.065	66.100	100	100	100
1983	104.855	67.800	102,6	106,9	96
1984	104.855	67.600	102,3	113,7	90
1985	104.855	67.500	102,1	119,0 ¹⁾	85,8

Anm.: Ved skatteberegningen er forudsat, at den skattepligtige indkomst er lig med 90 pct. af bruttoindkomsten, her A-dagpengene, og der er anvendt gennemsnitlige skatteprocenter for landet.

Noter: ¹⁾ Skøn.

Det fremgår, at dagpengemaksimums købekraft fra 1982 til 1985 er faldet med ca. 14 pct.

Dette er imidlertid ikke den typiske situation for dagpengemodtagerne, idet omkring halvdelen er på individuelle dagpengesatser. I disse tilfælde kan den enkelte under visse betingelser få beregnet ny dagpengesats. Dagpengene er for denne gruppe således ik-

ke fastfrosset. Endvidere har efterlønsmodtagere, der er tilgået ordningen inden 1. januar 1983, fået en regulering på ca. 8 pct., i alt fire gange 2 pct. og første gang pr. 1. april 1983.

Dernæst betyder den forbedrede beskæftigelsessituation – et resultat af regeringens politik – at færre modtager arbejdsløshedsdagpenge.

ARBEJDSMINISTERIET

Juli 1984

Et af udvalgets spørgsmål til arbejdsministeren og dennes svar herpå*Spørgsmål:*

Agter ministeren at tage noget initiativ til fordel for de efterlønsmodtagere, der allerede var gået på efterløn før indførelsen af den fælles omregningssats, for at de kan holdes skadesløse for den senere indførte regel?

Svar:

Konsekvenserne for efterlønsmodtagere af reglerne om den fælles omregningssats, som trådte i kraft den 1. januar 1983, er beskrevet i min besvarelse af 26. april 1983 af spørgsmål nr. 60 fra folketingets arbejdsmarkedsudvalg (alm. del - bilag 127).

I spørgsmålet synes at ligge et ønske om overvejelse af en ordning, hvorefter efterlønsmodtagere, der gik på efterløn før 1. januar 1983, skal stilles, som om reglerne om den fælles omregningssats ikke var blevet gennemført - dog kun dem, for hvem ord-

ningen har været til ugunst.

En sådan ordning ville indebære, at kasserne for hver enkelt efterlønsmodtager skulle foretage efterberegning af efterlønnen tilbage til 1. januar 1983 med udgangspunkt i den omregningssats, som blev beregnet for medlemmet før 1. januar 1983, og sammenholde det med det faktisk udbetalte beløb.

Dette ville i sig selv medføre et administrativt merarbejde for arbejdsløshedskasserne, men hertil kommer, at hver enkelt kasse i givet fald i de kommende år skulle arbejde med flere forskellige omregningssatser alt efter, hvornår medlemmet gik på efterløn - og alt efter, om medlemmet har fordel af den fælles omregningssats eller ej.

Under hensyn hertil og under hensyn til de øgede offentlige udgifter, en sådan ordning ville medføre, agter jeg ikke at tage initiativ til at fremkomme med et sådant forslag.